

LANDSTINGSREVISIONEN

Granskning år 2012 av kostnämnden

Rapport nr 29/2012

INNEHÅLL

1. SAMMANFATTNING	3
1.1 REKOMMENDATIONER.....	3
2. BAKGRUND OCH REVISIONSFRÅGOR.....	4
2.1 REVISIONSKRITERIER OCH AVGRÄNSNING	4
2.2 METOD	4
3. KOSTNÄMNDENS UPPDRAG	4
3.1 FULLMÄKTIGES REGLEMENTE FÖR NÄMNDEN	4
3.2 SAMVERKANSAVTALET	5
3.3 LANDSTINGETS KVALITETSKRAV ENLIGT RIKTLINJER	5
3.4 FULLMÄKTIGES LANDSTINGSPLAN	6
3.5 NÄMNDENS VERKSAMHETSPLAN	6
3.6 VÅR KOMMENTAR	7
4. GENOMGÅNG AV NÄMNDENS PROTOKOLL.....	7
4.1 VÅR KOMMENTAR	8
5. GENOMGÅNG AV NÄMNDENS EKONOMISKA RAPPORTERING	8
5.1 VÅR KOMMENTAR	8
6. GENOMGÅNG AV KOSTNÄMNDENS ARBETE MED INTERN KONTROLL.....	8
6.1 NÄMNDENS ARBETE MED INTERN KONTROLL.....	8
6.2 VÅR KOMMENTAR	9
7. GENOMGÅNG AV NÄMNDENS DELÅRSRAPPORT OCH ÅRSRAPPORT.....	9
7.1 DELÅRSRAPPORTEN	9
7.2 ÅRSRAPPORTEN	10
7.3 VÅR KOMMENTAR	10

1. Sammanfattning

Vi bedömer att kostnämnden i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Det finns emellertid områden som nämnden behöver arbeta vidare med. Vi bedömer att nämnden kan utveckla sin redovisning av verksamhetens måluppfyllelse. Nämnden kan även utveckla sitt internkontrollarbete. Granskningen visar därutöver att kostnämnden inte har rapporterat till landstingsstyrelsen och landstingsfullmäktige i enlighet med krav i reglemente och samverkansavtal. Nämnden har inte expedierat sin delårsrapport för år 2012 till landstingsstyrelsen och landstingsfullmäktige. Nämnden har inte heller i tid expedierat sin årsrapport för år 2012 till landstingsstyrelsen inför styrelsens årsredovisning till landstingsfullmäktige.

Redovisning av måluppfyllelse

I delårsrapporten och årsrapporten för år 2012 har nämnden redogjort för genomförda aktiviteter under året. Rapporterna omfattar dock inte resultatet av aktiviteterna eller några bedömningar av hur verksamheten nått upp till fullmäktiges krav och nämndens verksamhetsmål. Delårsrapporten innefattade ingen prognos för måluppfyllelsen vid årets slut, med undantag av den ekonomiska ställningen. Inte heller i årsrapporten har kostnämnden gjort någon värdering av om verksamheten uppfyllt landstingsfullmäktiges målsättning att åstadkomma en kostnadseffektiv måltidsverksamhet av hög kvalitet.

Nämndens internkontrollarbete

Av fullmäktiges internkontrollreglemente framgår att landstingets nämnder årligen ska fastställa särskilda planer för uppföljning av den interna kontrollen. Kostnämnden har visserligen formellt beslutat om en internkontrollplan i februari 2012. Planen är dock i det närmaste identisk med nämndens verksamhetsplan och omfattar inte några kontroller eller aktiviteter utöver den ordinarie uppföljningen. Det finns ingen dokumenterad riskanalys som utgångspunkt för nämndens beslut om planen som visar hur nämnden har värderat risker i verksamheten. Mot bakgrund av iakttagelserna bedömer vi att kostnämndens internkontrollarbete för år 2012 inte uppfyller landstingsfullmäktiges krav.

1.1 Rekommendationer

Vi rekommenderar kostnämnden att:

- I delårsrapport och årsrapport redogöra för resultatet av genomförd uppföljning samt värdera måluppfyllelsen för samtliga verksamhetsmål.
- Inför arbetet med framtida internkontrollplaner utgå från dokumenterade riskanalyser för att säkerställa att planerna innefattar relevanta kontroller.
- Säkerställa att nämndens delårsrapport och årsrapport expedieras till landstingsstyrelsen och landstingsfullmäktige i enlighet med krav i reglemente och samverkansavtal.

2. Bakgrund och revisionsfrågor

Revisorerna ska enligt kommunallagen årligen granska all verksamhet som bedrivs inom styrelsers och nämnders verksamhetsområden. Revisorerna prövar om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande samt om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

I 2011 års granskning av kostnämnden rekommenderade revisorerna nämnden att:

- I delårsrapport och årsrapport göra en tydlig koppling gentemot nämndens verksamhetsplan samt värdera måluppfyllelsen för samtliga verksamhetsmål.
- Säkerställa att det finns dokumenterade riskanalyser som utgångspunkt för nämndens arbete med den interna kontrollen.

Syftet med 2012 års granskning är att söka svar på om nämnden genomfört verksamheten på ett tillfredsställande sätt samt om nämnden haft en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll över sitt ansvarsområde. Med detta avser vi om nämnden säkerställt att verksamheten lever upp till fullmäktiges krav, om redovisningen av måluppfyllelsen varit tillräcklig samt om nämnden haft en tillräcklig intern kontroll.

2.1 Revisionskriterier och avgränsning

Utgångspunkter för granskningen är kommunallagen, landstingsfullmäktiges reglemente för nämnden, samverkansavtalet mellan Lycksele kommun och Västerbottens läns landsting samt landstingsfullmäktiges internkontrollreglemente.

Granskningen avser nämndens verksamhet år 2012. Granskningen omfattar inte om nämnden säkerställt att räkenskaperna är rättvisande. I granskningen har vi inte heller genomfört stickprov för att kontrollera följsamheten till ekonomiadministrativa rutiner.

2.2 Metod

Granskningen baseras huvudsakligen på dokumentstudier. Vi har gått igenom kostnämndens protokoll, verksamhetsplan, delårsrapport och årsrapport för år 2012. Vi har även tagit del av skriftliga rapporter över verksamhetens utveckling som kostchefen föredragit för nämnden under året.

3. Kostnämndens uppdrag

3.1 Fullmäktiges reglemente för nämnden

Landstingsfullmäktige och kommunfullmäktige fastställde år 2007 ett reglemente för kostnämnden. Av reglementet framgår att nämnden har ansvar för kostproduktionen på det sätt som anges i ett samverkansavtal mellan kommunen och landstinget. Nämnden ska enligt parterna se till att verksamheten bedrivs enligt lag och i enlighet med samverkansavtalet och reglementet.

I reglementet ställer landstingsfullmäktige och kommunfullmäktige krav på att nämnden till respektive fullmäktige halvårsvis ska redovisa hur verksamheten bedrivs och utvecklas samt hur den ekonomiska ställningen är.

3.2 Samverkansavtalet

Kostnämnden ingår enligt samverkansavtalet i Lycksele kommuns organisation. Verksamheten Lycksele kost leds av en kostchef som är underställd socialförvaltningens chef. Kommunen är enligt avtalet arbetsgivare för personalen inom den gemensamma nämndens verksamhetsområde. Kommunen ansvarar därutöver för beredning och verkställighet av nämndens beslut samt för att planera och administrera den verksamhet som nämnden ansvarar för. I avtalet ställer parterna krav på att kostnämnden inför tertial respektive årsbokslut ska rapportera till kommunstyrelsen respektive landstingsstyrelsen hur verksamheten utvecklas samt den ekonomiska ställningen.

I samverkansavtalet finns överenskommelse om hur parterna ska fastställa budgeten för nämnden samt principer för kostnadsfördelning. Kommunen ska fastställa budgeten för nämnden i samråd med landstinget. Nämndens verksamhet ska månatligen fakturera respektive part antalet förbrukade måltidsportioner. Eventuellt ekonomiskt över- eller underskott ska parterna fördela proportionellt mellan sig utifrån beställd volym.

Båda parter syftar med kostnämnden är enligt samverkansavtalet att säkerställa en kostnadseffektiv måltidsverksamhet med hög kvalitet. Kostnämnden ansvarar enligt avtalet för måltidsproduktion vid Lycksele lasarett. Produktionen ska tillgodose landstingets behov av mat vid Lycksele lasarett samt kommunens behov av mat vid ett antal särskilda boenden, dagcenter och skolor. Produktionen ska även tillgodose behov av personalmat. Respektive part ska enligt samverkansavtalet specificera sina kvalitetskrav på kostproduktionen i separata dokument.

3.3 Landstingets kvalitetskrav enligt riktlinjer

Västerbottens läns landstings kvalitetskrav på kostproduktionen framgår av dokumentet "Kvalitetskrav kost". Riktlinjerna är senast reviderade av kostnämnden i augusti 2011. I dokumentet finns följande krav och anvisningar till verksamheten Lycksele kost:

- Verksamheten ska säkerställa ett viss energi- och näringsinnehåll i kosten enligt anvisningar i dokumentet.
- Landstinget ställer i riktlinjerna krav på säkerhet vid leverans av måltider och livsmedel från produktionsköket till vårdenheter och avdelningar. Antalet felleveranser får maximalt uppgå till en procent. För specialkost gäller nolltolerans mot felleveranser. I riktlinjerna finns även specificerat temperaturkrav på kosten när den kommer fram till beställande enhet. Avvikelse avseende leveranssäkerheten ska enligt riktlinjerna dokumenteras och rapporteras till kostchefen.
- Kostchef, kostsamordnare för landstinget samt representanter för de olika vårdenheterna ska genomföra regelbundna möten (kostombudsträffar). Resultatet av träffarna ska återrapporteras till kostnämnden.
- Regelbunden utbildning ska ges till kökspersonal och kostombud vid enheterna.
- Verksamheten ska en gång per år redovisa resultatet av lagstadgad egenkontroll av kökets matproduktion och hygienfrågor.

- Verksamheten ska årligen genomföra 1-2 enkätundersökningar till patienter och personal samt redovisa resultatet av enkäterna en gång per år.
- Verksamheten ska årligen sammanställa statistik över levererade livsmedel, antal portioner samt anmälda avvikelser avseende leveranssäkerheten.

Kostchefen ansvarar enligt riktlinjerna för att följa upp och regelbundet redovisa till kostnämnden hur verksamheten lever upp till landstingets kvalitetskrav.

3.4 Fullmäktiges landstingsplan

I landstingsplanen för 2012-2015 finns inga specifika uppdrag till kostnämnden.

3.5 Nämndens verksamhetsplan

Kostnämnden fastställde en verksamhetsplan för år 2012 vid sitt sammanträde den 10 februari 2012. I planen finns tre verksamhetsmål enligt vilka Lycksele kost ska:

- 1) Producera en kvalitetssäker kost enligt de kvalitetskrav som ställs i kostnämnden.
- 2) Bedriva sin verksamhet i linje med budget.
- 3) Utveckla en hälsofrämjande arbetsplatskultur som kännetecknas av medarbetarnas engagemang, inflytande och delaktighet.

För varje mål finns indikatorer, målvärden, beskrivning av aktiviteter, vem som ansvarar för att aktiviteterna blir genomförda samt hur nämnden har för avsikt att följa upp målen. Kostchefen ansvarar för genomförandet av samtliga uppdrag enligt planen.

Mål	Indikatorer	Målvärden	Aktiviteter och uppföljning
1	Patient-, brukar- och kundnöjdhet Antal påpekanden från myndigheter vad gäller patientmat	Patient- och brukar- nöjdheten ska uppgå till 95 procent, kundnöjdheten till 90 procent 100 procents efterlevnad vid inspektioner	Enkät till patienter, brukare och restaurangbesökare samt kostombudsträffar 5-6 gånger per år. Resultat av inspektioner och eventuella avvikelser ska redovisas vid varje nämndssammanträde. Återkoppling från kostombudsträffar ska redovisas årligen till nämnden.
2	Budget	Ingen budgetavvikelse	Kontinuerlig ekonomisk rapportering från kostchefen vid nämndens sammanträden.
3	Personalens sjukfrånvaro Utbildningsnivån för personalen	Sjukskrivningarna ska uppgå till maximalt 4 procent för helåret. Samtliga ska ha för arbetet nödvändig utbildning.	Inventera och planera behov av kompetensförsörjning, arbeta med förebyggande insatser för att förhindra sjukdom relaterat till arbetsmiljön samt genomföra samverkansmöten. Kostchefen ska följa upp resultatet av aktiviteterna i medarbetarsamtal. Det finns inga krav på återrapportering till nämnden i verksamhetsplanen.

3.6 Vår kommentar

Kostnämnden ska enligt reglemente, samverkansavtal och riktlinjer för nämnden säkerställa en kostnadseffektiv måltidsverksamhet med hög kvalitet. Vi bedömer att nämndens verksamhetsplan har en tydlig struktur i förhållanden till de uppdrag som landstingsfullmäktige gett nämnden i reglemente, samverkansavtal och riktlinjer.

Samtliga mål i nämndens verksamhetsplan är mätbara och har angivna målvärden. Aktiviteter och direktiv är tydliga då det framgår vem som är ansvarig och när nämnden ska få återrapportering. För verksamhetsmålet medarbetare framgår dock inga krav på återrapportering till nämnden.

4. Genomgång av nämndens protokoll

Kostnämnden har under år 2012 haft fem protokollförda sammanträden. I tabellen nedan finns en sammanställning över i vilken grad nämnden beslutat om grundläggande styrdokument för sitt ansvarsområde.

Styrdokument	Beslut Ja/Nej	Vår kommentar
Verksamhetsplan för år 2012	Ja	2012-02-10 § 6
Budget år 2012	Ja	2011-04-01 § 8
Beslutsregler och bestämmelser om delegation	Ja	2008-02-26. Nämnden har inte fattat beslut om någon reviderad delegationsförteckning under år 2012.
Dokumenthanteringsplan	Ja	2011-10-07 § 25. Nämnden har inte fattat beslut om någon reviderad dokumenthanteringsplan under år 2012.
Attestordning	Ja	2011-02-06 § 4. Nämnden har inte fattat beslut om någon reviderad attestordning under år 2012.
Delårsrapport år 2012	Ja	2012-08-22 § 26
Årsrapport år 2012	Ja	2013-02-15 § 4
Internkontrollplan år 2012	Ja	2012-02-10 § 5

Av reglementet för kostnämnden framgår att nämndens protokoll ska anslås på Lycksele kommuns och landstingets anslagstavlor. Vår kontroll visar att samtliga protokoll från kostnämnden har anslagits på landstingets anslagstavla under år 2012.

Enligt uppgift i protokollen har nämnden vid varje sammanträde fått skriftlig och muntlig rapportering från kostchefen. Det framgår inte av protokollen vilken information som nämnden tagit del av och vilka eventuella åtgärder som nämnden vidtagit med anledning av kostchefens rapportering. I protokollen står endast att nämnden noterat informationen. Vi har i granskningen tagit del av de skriftliga rapporter som kostchefen föredragit för nämnden under år 2012. I respektive rapport redogör kostchefen för verksamheten under tre övergripande områden: personal, kund och eko-

nomi. Kostchefen har bland annat informerat om personalens sjukfrånvaro, genomförda utbildningar samt resultatet av en medarbetarenkät. Nämnden har även fått information om genomförda myndighetsinspektioner och avvikelser avseende matleveranser.

4.1 Vår kommentar

Kostnämnden har fått kontinuerlig rapportering från kostchefen om verksamhetens utveckling och den ekonomiska ställningen under år 2012. För att öka insynen i verksamheten bör kostnämnden säkerställa att det framgår av protokoll vilken information som nämnden tagit del av samt hur nämnden har agerat med anledning av informationen.

Av protokollen framgår att samtliga sammanträden under 2012 genomförts via videokonferens mellan ledamöterna från landstinget och ledamöterna från Lycksele kommun. Möjligheten att genomföra kommunala sammanträden med hjälp av distansöverbyggande teknik har varit föremål för översyn inom ramen för en statlig utredning. Förslag finns om förändring av kommunallagen i detta avseende. Vi vill dock uppmärksamma nämnden på att kommunallagen i dess nuvarande utformning förutsätter att ledamöterna är fysiskt närvarande för att kunna delta i beslutsfattande.

5. Genomgång av nämndens ekonomiska rapportering

Som framgått ovan har kostchefen vid varje sammanträde lämnat muntlig och skriftlig redogörelse över verksamhetens ekonomiska utveckling. Av rapporterna framgår att kostchefen informerat om budgetavvikelser och redogjort för skälen till avvikelserna. Prognoser till årets slut per den 30 april 2012 respektive per den 30 september 2012 har visat på ett nollresultat för kostnämndens verksamhet.

I årsrapporten för år 2012 redovisar nämnden ett överskott jämfört med budget på 141 438 kronor. Överskottet beror enligt nämnden på ökade intäkter i personalrestaurangen samt lägre lönekostnader till följd av ett minskat nyttjande av vikarier vid korttidsfrånvaro.

5.1 Vår kommentar

Vi har inget att anmärka på nämndens ekonomiska rapportering.

6. Genomgång av kostnämndens arbete med intern kontroll

6.1 Nämndens arbete med intern kontroll

Av tabellen nedan framgår våra bedömningar av kostnämndens internkontrollarbete.

Revisionsfråga	Bedömning Ja/Nej	Vår kommentar
1. Har nämnden upprättat en organisation för arbetet med den interna kontrollen?	Ja	Av nämndens internkontrollplan framgår att kostchefen ansvarar för genomförandet av planen.

2. Har nämnden säkerställt att det finns dokumenterade riskbedömningar?	Nej	Det finns ingen dokumenterad riskanalys som utgångspunkt för nämndens beslut om 2012 års internkontrollplan.
3. Har nämnden beslutat om en internkontrollplan?	Nej	Av landstingsfullmäktiges internkontrollreglemente framgår att landstingets nämnder årligen ska fastställa särskilda planer för uppföljning av den interna kontrollen. Kostnämnden har visserligen formellt beslutat om en internkontrollplan (2012-02-10 § 5). Planen är dock i det närmaste identisk med nämndens verksamhetsplan och omfattar inte några kontroller eller aktiviteter utöver den ordinarie uppföljningen. Vi bedömer därför att nämnden inte har beslutat om en särskild plan för uppföljning av den interna kontrollen.
4. Har nämnden säkerställt att internkontrollplanen beskriver vilka kontroller som ska genomföras, vem som har ansvar för kontrollerna och när uppföljning ska vara genomförd?	Nej	–
5. Har nämnden säkerställt att kontroller i internkontrollplanen är genomförda?	Nej	–
6. Har nämnden beslutat om åtgärder i händelse av att den interna kontrollen visat på brister?	Nej	–
7. Har nämnden senast i samband med årsredovisningen till landstingsstyrelsen rapporterat om resultatet från sin uppföljning av den interna kontrollen?	Nej	Nämndens årsrapport innefattar ingen redogörelse över nämndens internkontrollarbete under år 2012.

6.2 Vår kommentar

Vår bedömning är att kostnämndens internkontrollarbete för år 2012 inte uppfyller landstingsfullmäktiges krav.

7. Genomgång av nämndens delårsrapport och årsrapport

7.1 Delårsrapporten

Kostnämnden beslutade om en delårsrapport per den 30 juni 2012 vid sitt sammanträde den 22 augusti 2012. I delårsrapporten redogör nämnden för genomförda akti-

viteter under första halvåret 2012. Det framgår att samtliga i personalen har kockutbildning samt vilka övriga utbildningar personalen har genomgått. Läsaren får veta att personalens sjukfrånvaro under perioden har uppgått till 1,9 procent. I delårsrapporten finns även information om att Lycksele kost genomfört den årliga patient- och kundenkäten. Resultatet av enkätundersökningen framgår inte av rapporten. Nämnden redovisar inte heller hur verksamheten levt upp till de kvalitetskrav som framgår av riktlinjerna "Kvalitetskrav kost".

Delårsrapporten innefattar ingen prognos för måluppfyllelsen vid årets slut, med undantag av den ekonomiska ställningen. Prognosen visar på ett nollresultat för Lycksele kost. I delårsrapporten finns redogörelse för avvikelser i förhållande till budget samt förklaringar till avvikelserna.

Av protokollet från den 22 augusti 2012 framgår att nämnden expedierade delårsrapporten till kommunstyrelsen i Lycksele kommun. Nämnden expedierade inte rapporten till landstingsstyrelsen inför styrelsens delårsrapport till landstingsfullmäktige.

7.2 Årsrapporten

Kostnämnden beslutade om en årsrapport för år 2012 vid nämndens sammanträde den 15 februari 2013. I årsrapporten finns en sammanställning över genomförda aktiviteter under året. Sammanställningen visar att verksamheten varit aktiv och bland annat genomfört en enkätundersökning, tagit fram en åtgärdsgärdsplan utifrån anmälda avvikelser, genomfört utbildningar för vårdpersonal och chefer, genomfört kostombudsträffar m.m. I årsrapporten redogör dock inte nämnden för resultatet av aktiviteterna. Det framgår exempelvis inte vad den årliga patient- och personalenkäten har visat. Det finns ingen redogörelse över resultatet av genomförda egenkontroller och myndighetsinspektioner. Rapporten omfattar inte heller några värderingar av verksamhetens måluppfyllelse. Nämnden gör till exempel ingen avstämning gentemot målet att patient- och brukarnöjdheten ska uppgå till 95 procent.

Enligt uppgift i protokollet från den 15 februari 2013 expedierade nämnden årsrapporten till kommunstyrelsen i Lycksele kommun. Vid tidpunkten för denna granskningens färdigställande hade nämnden inte expedierat årsrapporten till landstingsstyrelsen i Västerbottens läns landsting.

7.3 Vår kommentar

Granskningen visar att kostnämnden inte har rapporterat till landstingsstyrelsen och landstingsfullmäktige i enlighet med krav i reglemente och samverkansavtal. Nämnden har inte expedierat sin delårsrapport för år 2012 till landstingsstyrelsen och landstingsfullmäktige. Nämnden har inte heller i tid expedierat sin årsrapport till landstingsstyrelsen inför styrelsens årsredovisning till landstingsfullmäktige. Landstingsstyrelsen beslutade om årsredovisningen för år 2012 vid sitt sammanträde den 19 mars 2013.

I delårsrapporten och årsrapporten för år 2012 har nämnden redogjort för genomförda aktiviteter under året. Rapporterna omfattar dock inte resultatet av aktiviteterna eller några bedömningar av hur verksamheten nått upp till fullmäktiges krav och nämndens verksamhetsmål. Delårsrapporten innefattade ingen prognos för måluppfyllelsen vid årets slut, med undantag av den ekonomiska ställningen. Inte heller i

årsrapporten har kostnämnden gjort någon värdering av om verksamheten uppfyllt landstingsfullmäktiges målsättning att åstadkomma en kostnadseffektiv måltidsverksamhet av hög kvalitet.

Umeå den 20 mars 2013

Susanne Hellqvist
Revisor